

Zpráva

o XIX. riadnom valnom shromaždení Právnickej jednoty
v Bratislave dňa 17. júna 1942.

Valné shromaždenie otvoril predseda Dr. Martin Mičura a touto úvahou o základnom funkcionálnom vzťahu práva:

»Právo je pre život a nie život pre právo.

Zastaralé právne normy nemôžu panovať nad skutočnosťami života.

Právo samo o sebe nestačí, aby vylúčilo nespravodlivosť a bezcitnosť spoločenských a hospodárskych zjavov. Kto chce miliónom, celému národu, lepší a blaženejší život zabezpečiť, musí svoju prácu započatť na politickom — a nie na právnom poli.

Hospodársky život, komplikovaný vojnovými ťažkosťami, navidomoči nadhadzuje nové problémy, ktorými sa musia zaoberať národohospodári, podnikatelia a právnici.

Rozdielne hľadiská podnikateľa, národohospodára a právnika často vedú k rozdielnym výsledkom; ak sa o syntézu týchto nikto nestará, nastáva stav, že sa teória so skutočnosťou rozchádza.

Dobrý sudca musí nielen poznať zákon, ale musí vidieť aj hospodársku situáciu, — musí vidieť tie veľké sily, ktoré hýbu spoločnosťou, musí poznať aj všeobecné národné záujmy, musí vidieť a poznať hľadiská skutočného života a ich požiadavky.

Avšak nestačí len dobre fungujúca justícia, ktorá má snahu správne vykonávať zákon. Tempo dnešnej doby vyžaduje s jednej strany harmóniu medzi súdnictvom a ním tvorenou judikatúrou, s druhej strany medzi životným rytmom hospodárskeho života a spoločenského poriadku.

V tom vidím veľké poslanie našej Právnickej jednoty, ktorá v záujme dosiahnutia určených úloh sústreďuje všetky vrstvy právnickej verejnosti, aby ona bola spoľahlivým sledovateľom potrieb každodenného života, aby ona otvorenými očami a s chápaným záujmom skúmala tieto potreby a aby svojou činnosťou objektívne prispievala ku potrebnej harmónii medzi potrebami života a prisluhovaním práva.

Ale toto nestačí.

Právnická jednota musí robiť propagandu »živej jurisprudencii« aj na tom fóre, kde sa právo tvorí, kde sa zákony robia.

My praktickí juristi vidíme, že náš národný a hospodársky život — opakujem: vojnovými pomerami skomplikovaný — niekedy postráda potrebný čas a náležitý pokoj, aby mohol každý odbor práva kódexovým dielom vyriešiť, miesto toho treba sa uspokojiť novellárnymi zmenami.

My praktickí juristi vieme, aká námaha je niekedy potrebná, aby sa zistilo, čo je platným právom, aké dôvody viedly zákonodarcu k utvoreniu určitej normy a čo bola pravá intencia zákonodarcu.

Konám len svoju milú povinnosť, keď pripomínam, že tak vláda, ako aj slovenský snem s porozumením honorovali žiadosti, ktoré sa domáhali zkonsolidovania pomerov v súdnictve. Stačí pripomenúť v Slovenskom sneme včera odhlasovaný zákon o organizácii súdnictva.

Organizácia súdnictva je problém, ktorý musí zaujímať vo zvýšenej miere nielen sudcovskú a vôbec celú právnickú verejnosť, ale celú národnú pospolitosť.

S problémom organizácie súdnictva úzko súvisí nielen odaná a nežistná služba venovaná spravodlivosti, ale aj bezpodmienečná dôvera národnej pospolitosti v prisluhovanie spravodlivosti.

Čistota a bezvadná kvalita prisluhovania spravodlivosti znamená pre národnú pospolitosť morálnu silu, — a to nielen vtedy, keď ide o riešenie spleťtých hospodárskych otázok, ale aj vtedy, keď ide o poskytovanie účinnej trestnej ochrany štátnemu zriadeniu a právnym majetkom dôležitým pre jestvovanie Republiky a pre jej pokojný rozvoj.

Som rád, že na povolanom fóre môžem sa odvolávať na slová, ktoré včera v Slovenskom sneme odzneli z povolaných úst, že organizačný zákon sudcovský sa nedotýka nezávislosti sudcovskej (§ 7).

K tomu si dovoľujem pripomenúť, že sudcovská nezávislosť sa nesmie považovať za privilégium sudcu, slúžiace jeho osobným záujmom, alebo za služobný prídavok morálny, lebo sudcovská nezávislosť znamená tú najväčšiu odvislosť, t. j.: odvislosť od vlastného svedomia.

Ďaleko ťažšie je premôcť pochybnosti vlastného svedomia, než verne plniť príkazy šéfa.

Vedený týmito myšlienkami dovoľujem si ešte citovať slová sudcu Haaga v časopise »Deutsche Justiz«:

»Das Recht ist zweckbedingt. Das Recht ist nicht Selbstzweck. Über dem Recht steht das Leben. Das Recht hat mit der politischen Gestaltung soweit wie möglich Schritt zu halten. Unter dem Gesichtspunkte des Zweckwandels haben die Gesetze auf neue Fragen neue Antworten zu geben.«

Aj pod heslom týchto zásad otváram dnešné valhé shromaždenie Právnickej jednoty, ktorej želám, aby jej Všemohúci doprial čím zdárilejšieho splnenia spomenutých úloh v budúcnosti.«

Tajomník Dr. Štefan Kráľ podal túto zprávu:

Právnická jednota v uplynulom správnom roku napriek vojnovým časom vyvíjala živú spolkovú a veľmi intenzívnu nakladateľskú činnosť. Počas tohto roku získali sme 9 nových zakladajúcich členov, ktorí složili doteraz v hotovosti na príspevky zakladajúcich členov 10.149.— Ks. Okrem toho prihlásilo sa 24 nových riadnych členov. Zomreli traja členovia, medzi nimi i náš pán podpredseda Dr. Ján Galla, ktorý mal veľké porozumenie pre Právnickú jednotu hneď od jej založenia. Terajší stav členov je 430 a s odbočkou v Banskej Bystrici spolu 549.

Stav členov ústredia podľa povolání je tento: advokáti 156, sudcovia 136, úradníci administratívnej správy 53, úradníci finančnej správy 21, verejní notári 17, univerzitní profesori 6, súkromní úradníci 14, iní 27.

Členovské Právnickej jednoty bolo určené sumou 24.— Ks ročne.

Výbor konal 7 schôdzok s priemernou účasťou 14 členov.

Pokiaľ ide o vydávateľskú činnosť, Právnická jednota v prvom rade pokračovala vo vydávaní časopisov »Právny obzor« a »Verejnè právo« s prílohami.

»Právny obzor« bol počiatkom tohoto roku rozposlaný znova na ukážku všetkým advokátom, advokátskym osovníkom, verejným notárom, okresným živnostenským spoločenstvám a úradovniam sociálnych poisťovní, čím sa získalo nových 93 predplatiteľov. »Právny obzor« má 1224 odberateľov, »Úradná sbierka občianskych rozhodnutí« 1146 a »Úradná sbierka trestných rozhodnutí« 664 odberateľov. Z rozhodnutí Slovenského najvyššieho súdu, vychádzajúcich ako prílohy »Právneho obzoru«, bolo vydané 31 hárkov »Úradnej sbierky občianskych rozhodnutí«, z čoho pripadá 29 hárkov na ročník I. (1939—1940) a 17 hárkov »Úradnej sbierky trestných rozhodnutí«, z čoho pripadá 11 hárkov na ročník I. (1939—1940).

Ako prílohy »Verejného práva« vychádzaly Úradné sbierky administratívnych a finančných rozhodnutí Najvyššieho správneho súdu. Z obidvoch sbierok bol dokončený ročník II. (1941) a začal vychádzať ročník III. Z administratívnej sbierky bolo vydané v r. 1941 27 hárkov a z finančnej sbierky 23 hárkov. »Verejnè právo« má teraz 1271 odberateľov, »Úradná sbierka administratívnych rozhodnutí« 1156 a »Úradná sbierka finančných rozhodnutí« 718 odberateľov.

»Právny obzor« uverejnil v minulom ročníku 24 článkov; z nich bolo 6 článkov od univ. profesorov, 14 od sudcov, 3 od administratívnych úradníkov a 1 od právneho úradníka zo súkromnej služby. V rubrike »Poznámky« bolo uverejnené 15 článkov. Okrem toho boli uverejnené referáty o 26 novovydaných právnických knihách, ďalej 43 referáty o slovenských a 140 referátov o zahraničných právnických časopisoch.

»Verejnè právo« uverejnilo v minulom ročníku 26 článkov: 23 článkov od konceptných úradníkov verejnej správy, 1 od konceptného úradníka finančnej správy a 2 od právnych úradníkov zo súkromnej služby. V rubrike »Verejná správa« bolo uverejnené ďalších 8 článkov. V rubrike »Verejnè financie« 7 článkov a 27 výnosov Ministerstva financií a v rubrike »Poznámky a zprávy« 13 referátov o knihách a 93 referátov o sbierkach a časopisoch.

Ako ďalšie sväzky knižnice Právnickej jednoty boli vydané v uplynulom správnom roku tieto knihy:

sv. 2. »**Zákon o trestných činoch proti štátu**« od Dr. Ladislava Udvardyho, odborového radcu v predsedníctve Snemu a Dr. Miloslava Takáča, odborového radcu Ministerstva pravosúdia;

sv. 3. »**Podstata a funkcia bilancii v priemyselnom podniku**« od Dr. Štefana Juráša, riaditeľa Stupavskej cementárne;

sv. 4. »**Slovenské všeobecné súkromné právo**« I. sväzok, obsahujúci časť úvodnú, všeobecnú a právo osobnostné od univ. profesora Dr. Štefana Lubyho;

sv. 5. »Zákon čís. 249/1941 Sl. z. o členstve v správnych a dozorných radách účastinných spoločností a družstevných sväzov« od univ. profesora Dr. Jozefa Fundárka, (táto kniha bola vydaná aj v nemeckom znení).

Najnovšie vyšla kniha »Občiansky sporový poriadok« od spoluautorov Dr. Martina Mičuru, prvého predsedu Slovenského najvyššieho súdu a Dr. Štefana Moysa, senátneho predsedu Slovenského najvyššieho súdu.

Všetky citované diela znamenajú veľký prínos na kultúrne pole právnické nášho štátu. Slovenská právnická verejnosť je zaviazaná vďaka všetkým menovaným autorom za obohatenie našej právnickej literatúry. Právnická jednota je zaviazaná veľkou vďakou spoluautorom »Občianskeho sporového poriadku« za prejavenu morálnu a hmotnú veľkodušnosť. Páni prvý predseda Slovenského najvyššieho súdu Dr. Mičura a senátny predseda Slovenského najvyššieho súdu Dr. Moys morálnu veľkodušnosť prejavili nám tým, že ako najpovolanejší z najpovolanejších zhotovili dielo, po ktorom sme viac rokov túžili. Hmotnú veľkodušnosť prejavili nám tým, že citované dielo, (vydanie ktorého financoval Dr. Mičura), dali Právnickej jednote s tým, že čistý zisk z odpredaja tejto knihy má byť považovaný za príspevok spoluautorov ako zakladajúcich členov nášho spolku. Páni spoluautori týmto veľkým darom umožnili Právnickej jednote pokračovať vo vydávaní odborných právnických kníh a tak zveľaďovať slovenskú právnickú literatúru.

Právnická jednota v minulom správnom roku dostala 1698 listov a odoslala 6401 listov okrem 1801 exemplárov kníh.

Z tohoto stručného referátu je zjavné, že ani v minulom správnom roku sme nezaháľali.

Za odbočku v Banskej Bystrici bola podaná táto zpráva:

»Odbočka v roku 1941, tak ako v minulých rokoch pokračovala vo svojej činnosti v smerniciach daných jej stanovami.

Boly konané 4 výborové schôdzky a to dňa 30. januára, 24. februára, 20. mája a 10. októbra 1941.

Valné shromaždenie sa konalo dňa 9. februára 1941.

V rámci pravidelnej činnosti odbočky byly usporiadané 4 prednášky a 2 spoločenské večierky. Tri prednášky byly konané v Banskej Bystrici a to:

Dňa 20. marca 1941 prednášal Dr. Eugen Račkovič, prokurátor štátneho zastupiteľstva v Banskej Bystrici na tému »Rozbor a výklad nového zákona o traskavinách«.

Dňa 2. apríla 1941 prednášal Juraj Šujan, sudca okresného súdu v Banskej Bystrici »o trestných príkazoch a rozsahu ich upotrebenia«.

Dňa 17. mája 1941 odbočka usporiadala prednášku Dra Miloslava Takáča, odborového radcu Ministerstva pravosúdia vo Zvolene a 18. mája 1941 v Banskej Bystrici.

Všetky prednášky byly obsažné, veľmi uspokojivo navštívené a po každej sa konala obsírna debata.

Dňa 24. februára a 5. novembra 1941 odbočka usporiadala v Národnom dome v Banskej Bystrici spoločenské večierky, dobre navštívené členmi, ich rodinami a pozvanými hosťami.

V roku 1941 odbočka mala 122 členov, z ktorých 2 a to Dr. Koloman Burkovský, advokát v Banskej Bystrici a Dr. Ivan Tarčák, radca politickej správy v Banskej Bystrici zomreli a býv. p. župan Župy Pohronskej Dr. Augustín Brychta prestal byť členom, takže celkový stav členov odbočky je 119.

Pokiaľ ide o celkovú činnosť odbočky vzdor všeobecným mimoriadnym udalostiam, odbočka minulého roku svoju úlohu splnila. Jej činnosť, menovite pokiaľ ide o prednášky bola kvalitná a stretla sa so značným záujmom aj širšieho obecnstva, keďže odbočka sa nezaviera len do kruhu svo-

jich členov, ale s radosťou víta na svojich prednáškach všetkých záujemcov.

Odbočka tak, ako v minulých rokoch bude aj naďalej pokračovať v svojej činnosti v smerniciach stanov a bude pestovať stavovskú a kolegiálnu súdržnosť.

Na to predniesol svoju zprávu pokladník Právnickej jednoty Dr. Štefan Tiso, ktorý súčasne predložil valnému shromáždeniu rozpočet na rok 1942. Tento rozpočet bol jednomyseľne schválený.

Za revízorov účtov podal zprávu hl. súdny radca Dr. Ilja Ráth a na jeho návrh bolo udelené odstupujúcemu výboru absolutórium.

Voľby boli vykonané akklamáciou a zvolení boli:

Predseda: Dr. Martin Mičura, prvý predseda Najvyššieho súdu, podpredsedovia: 1. Dr. Štefan Moys, senátny predseda Najvyššieho súdu, 2. Dr. Ján Novák, ministerský radca, 3. Dr. Vojtech Karšay, senátny predseda Najvyššieho správneho súdu,

ďalší členovia: Dr. Adolf Záturcký, druhý predseda Najvyššieho súdu, Dr. Štefan Tiso, predseda Hlavného súdu v Bratislave, Dr. Július Ponický, ministerský radca Min. pravosúdia, Dr. Karol Kizlink, univerzitný profesor, Dr. Vincenc Cserhelyi, radca Nss., Dr. Gejza Okályi, predseda Krajského súdu v Bratislave, Dr. Štefan Lucký, hlavný prokurátor, Dr. Dušan Úradníček, advokát, Dr. Alojz Buček, sekretár-radca Nss., Ján Šmálik, sekretár-radca Nss., Dr. Štefan Fordinál, odb. radca Kancelárie prezidenta republiky, Dr. Ludovít Kováč, advokát, Dr. Štefan Ravaš, advokát, Dr. Ivan Urbánek, advokát, Dr. Martin Quotidian, sekretár Ns., Jozef Kostka, hlavný súdny radca.

hlavní redaktori časopisov: Dr. Jozef Fundárek, profesor právnickej fakulty Slovenskej univerzity, jeho zástupca: Dr. Ludovít Knappek, profesor práv. fakulty Slov. univerzity, Dr. František Foltín, odborový prednosta a I. tajomník Slovenského Snemu, jeho zástupca: Tibor Galbavý, hlavný ministerský komisár,

tajomník: Dr. Štefan Kráľ, advokát,

revízori účtov: s. docent Dr. Alojz Matura, prvý tajomník Ústr. druž. sloven. priemyslu, Dr. Ilja Ráth, hlavný súdny radca Ns., Dr. Anton Beznák, súdny radca a šéf prezídia Hlav. súdu.

Voľných návrhov nebolo. Predseda poďakoval prítomným za účasť a skončil valné shromáždenie.

Prehľad pohybu členstva Právnickej jednoty za r. 1938 až 1941:

	1938	1939	1940	1941
Advokáti	74	149	163	156
Sudcovia	48	132	146	136
Úradníci administratívnej správy	23	43	64	53
Úradníci finančnej správy	—	16	19	21
Verejní notári	9	14	17	17
Univ. profesori	8	7	8	6
Súkromní úradníci	8	17	13	14
Rozliční	—	5	26	27
Úhrn:	170	383	456	430